

Importanta gestionarii riscurilor bancare

Este, desigur evident ca o strategie bancara performanta trebuie sa cuprinda atat programe cat si proceduri de gestionare a riscurilor bancare care vizeaza, de fapt, minimalizarea probabilitatii producerii acestor riscuri si a expunerii potentiale a bancii. Sustinem ca este evident deoarece obiectivul principal al acestor politici este acela de *minimizare a pierderilor* sau cheltuielilor suplimentare suportate de banca, iar obiectivul central al activitatii bancare il reprezinta obtinerea unui profit cat mai mare pentru actionari.

Numai ca nu intotdeauna aceste doua obiective – cel general si cel sectorial – se afla in concordanta. S-ar putea ca, in anumite situatii, costul implementarii si exploatarii procedurilor care vizeaza gestiunea riscurilor sa fie mai mare decat expunerea potentiala la risc. Ceea ce nu inseamna decat ca si aceste programe trebuie selectate in functie de criteriile de eficienta. In alte cazuri s-ar putea ca strategia bancii sa implice asumarea unor riscuri sporite sau a unor riscuri noi. In acest caz decizia trebuie luata intotdeauna avand in vedere si cheltuielile suplimentare necesare pentru asigurarea unei protectii corespunzatoare si pierderile potentiale mai mari. Dar daca decizia este de asa natura, atunci minimalizarea riscurilor bancare nu trebuie in nici un caz sa se transforme intr-un obiectiv in sine. De altfel, obiectivele managementului bancar sunt trei: maximizarea rentabilitatii, minimizarea expunerii la risc si respectarea reglementarilor bancare in vigoare. Dintre acestea nici unul nu are un primat absolut, una din sarcinile conducerii bancii fiind si aceea de a stabili obiectivul managerial central al fiecarei perioade.

Importanta gestiunii riscurilor bancare nu se rezuma totusi doar la minimizarea cheltuielilor. Preocuparea permanenta a conducerii pentru minimizarea expunerii la risc are efecte pozitive si asupra *comportamentului salariatilor* care devin mai rigurosi si mai constiinciosi in indeplinirea sarcinilor de servicii, nu este de neglijat nici efectul psihologic de descurajare a unor activitati frauduloase. Existenta unor programe adecvate pentru prevenirea si controlul riscurilor bancare contribuie si la impunerea institutiei in cadrul comunitatii bancare, nu de putine ori experienta unor astfel de programe conditionand admiterea sau participarea bancii respective la asociatii interbancare (indeosebi de plati) sau obtinerea unor calificative superioare din partea autoritatii bancare.

Si, nu in cele din urma, o gestiune eficace a riscurilor bancare isi va pune amprenta si asupra *imaginii publice* a bancii. Clientii doresc o banca sigura si actionarii la fel. Soliditatea unei banci ii atrage insa pe deponenti in conditiile in care depozitele nu sunt asigurate in mod obligatoriu. Daca bancile nu sunt obligate sa se asigure de raspunderea civila fata de deponenti, atunci interesul acestora pentru alegerea celor mai sigure institutii este diminuat; principalul criteriu devine rentabilitatea plasamentului. Poate sa apara atunci o selectie adversa pentru care este foarte probabil ca bancile cu cele mai mari probleme, in lipsa de lichiditate, sa acorde cele mai ridicate dobanzi. Pentru evitarea acestei selectii adverse, este preferabil ca asiguratorul sa perceapa prime de asigurare diferite, mai ridicate pentru bancile cu o gestiune deficitara a riscurilor (cazul SUA) astfel incat sa existe o penalizare explicita pentru acestea.

In Romania bancile au facut fata tuturor factorilor de instabilitate financiara intr-un context de instabilitate generala generata de procesul de tranzitie. Tranzitia a

insemnat pentru bancile romanesti modificarea statutelor (ele operand ca societati pe actiuni), a cadrului legal de operare (legea permitand angajarea intr-o gama larga de operatiuni financiare), libertatea in alegerea partenerilor interni si externi, concurenta din partea altor institutii financiare (fondurile de plasament) si altor banci (romanesti, create dupa 1990 si straine), reducerea refinantarii directe de catre banca centrala, schimbarea permanenta a normelor prudentiale de catre BNR si deteriorarea situatiei financiare a majoritatii clientilor mari. In aceste conditii, pentru conducerea bancilor, implementarea unor politici adecvate de gestiune a riscurilor devine o necesitate, ca si asimilarea de catre salariati a unor noi tehnici si instrumente de gestiune a riscurilor.

In sectorul bancar cresterea a devenit un atribut esential al performantei bancare. Ea nu este un scop in sine ci este impusa de rentabilizarea investitiilor in tehnologii noi, posibila doar in conditiile "productiei de masa". Procesul de crestere in sectorul bancar are doua componente: cresterea in domeniul serviciilor bancare traditionale (creditarea clientilor, efectuarea viramentelor, gestiunea patrimoniului) si cresterea in zona noilor servicii bancare (gestiunea de trezorerie, operatiuni pe piata de capital, servicii informatice si de informare, asigurari). El este caracterizat de faptul ca are lor intr-un context concurential si are drept rezultat prestarea de catre institutia financiara a unei game largi de servicii. Unele din aceste servicii sunt noi si personalul este lipsit de experienta, iatr altele presupun operarea pe piete cu care bancile nu sunt familiare si atunci personalul pare lipsit de profesionalism.

Drept urmare imaginea bancilor pe pietele financiare tinde sa fie una deficitara, pentru ca ele risca sa fie tratate de catre partenerii mai specializati drept conglomerate formate la voia intamplarii, conduse de persoane ignorante in noile domenii si inconsciente de capacitatea neta de castig sau riscurile specifice (exemplul bancii Baring's).

In conditiile unui management corect, cresterea operatiunilor in cele doua arii mari – servicii traditionale si servicii noi – ar trebui sa aiba un efect sinergetic. Insa pierderile suportate de unii actionari si volatilitatea veniturilor duc la diminuarea valorii de piata a bancilor, ceea ce face extrem de scumpa procurarea de capital suplimentar (necesar pentru protectia generala a institutiei in conditii de crestere). Deoarece comunicarea bancilor cu publicul si chiar cu actionarii, in ceea ce priveste gestiunea riscurilor bancare, este deficiente (in Romania in special) piata tinde sa trateze toate bancile la fel. Proasta gestiune a catorva banci poate influenta negativ si imaginea publica a celorlalte.

In concluzie, deoarece riscurile bancare sunt o sursa de cheltuieli neprevazute, gestiunea lor adecvata pentru stabilizarea veniturilor in timp are rolul unui amortizor de soc. In acelasi timp, consolidarea valorii actiunilor bancare se poate realiza doar printr-o comunicare reala cu pietele financiare si implementarea unor programe adecvate de gestiune a riscurilor bancare. Toate bancile si institutiile financiare trebuie sa-si imbunatateasca intelegerea si practica gestiunii riscurilor bancare pentru a-si putea gestiona cu succes diferite game de produse in anii '90. Daca procesul de gestiune a riscurilor bancare si sistemul global de management sunt efective, atunci banca va avea succes. Bancile pot gestiona cu succes riscurile bancare daca recunosc rolul strategic al riscurilor, daca folosesc paradigma de analiza si gestiune in vederea cresterii eficientei.